

Statsminister Kjell Magne Bondevik,
Postboks 8001 Dep
0030 Oslo

30.11.2003

NORGES INTERVENSJON I KONFLIKTOMRÅDER

I forbindelse med debatten om Norges innsats i Irak og Iran i Stortinget 15. desember, vil Norges Fredsråd gjerne få lov til å komme med følgende innspill.

Norges Fredsråd mener:

- 1) At Norges intervensjon i konfliktområder er et sentralt spørsmål, hvor både politiske myndigheter og forsvaret, i tillegg til de frivillige humanitære organisasjoner, er involvert og bør rådspørres,
- 2) At Utenriksdepartementet bør stå for en åpen gjennomgang av innsatsen til de sivile alternativene i områder med voldelig konflikt,
- 3) At soldater bør prinsipielt ikke utføre humanitær arbeid,
- 4) At for Norges vedkommende finnes det bedre og mer konstruktive måter å bygge fred på enn å sende soldater både til Afghanistan og Irak.

Norge i gråsonen:

Mange folkerettsjurister mener at Norge opptrer i strid med folkeretten med sin delaktighet i Afghanistan og Irak. Andre er uenige. Uansett hvilket resonnement norske politikere legger til grunn for å rettslig forsvare Norges deltagelse i disse krigene, synes det klart at norske utenrikspolitikere i dag befinner seg i en gråsonen mellom det lovlige og det ulovlige i forhold til internasjonal og nasjonal rett.

Professor Eskelands tale i Oslo Militære Samfund 6. oktober inneholder vurderinger av Norges deltagelse i Irak og Afghanistan i forhold til norsk rett og folkeretten. Hans konklusjon, som deles av mange, er at regjeringen har ansvar for en rekke ulovlige handlinger i krigene i Afghanistan og Irak. "Norge er en rettsstat i det internasjonale rettssamfunn. Det betyr at politikken er underordnet retten, nasjonalt og internasjonalt. Politiske beslutninger må ligge innenfor de grenser som retten setter." sa Ståle Eskeland. Norges Fredsråd vil tilføye: "... og innenfor et folkerettslig grunnlag det er enighet om."

Norges Fredsråd (NFR) mener at det er uklokt og unødvendig for Norge å havne i en slik folkerettslig gråsonen, og at det gjør stor skade for Norges omdømme som fredsnasjon. Derfor mener Norges Fredsråd at mandatet til de norske soldatene i Afghanistan og Irak ikke bør fornyes. Vi vil hevde at det finnes bedre handlingsalternativer for Norges vedkommende.

Norges Fredsråd har påpekt både i Dagbladet, Vårt Land og Klassekampen at uansett hva slags oppgaver norske soldater får i Irak, vil de bli betraktet som en del av okkupasjonsstyrkene, og vil bli oppfattet som støttespillere for USAs linje. Ved å delta i en operasjon med tvilsomt folkerettslig grunnlag er norske militære samtidig med på å undergrave FN's posisjon i internasjonal politikk. Norge står dermed i fare for å tiltrekke seg uønsket oppmerksomhet fra nettopp den typen terrorister Norges innsats skal være med å bekjempe. Dette er også et tungtveiende argument for at mandatet til de norske soldatene i Afghanistan og Irak ikke bør fornyes.

NFR er et fellesorgan for 26 norske fredsorganisasjoner. I regi av arbeidsgrupper laget etter medlemsorganisasjonenes ønsker, organiserer NFR seminarer og konferanser, og gjennomfører andre prosjekter om fred, forsoning og menneskerettigheter. Stikkord er informasjon, service, nettverksbygging og politisk påvirkning. NFR drifter internettressurssiden Peace Academy med tilhørende populært nyhetsbrev om fredsbegebenheter verden rundt. NFR er sekretariatet for Fredsforum, er regional kontor for International Peace Bureau, og Haag Appell, og er "aktive partner" i European Network for Civil Peace Services.

Norges innsats som fredsnaasjon:

Norges Fredsråd mener det er på tide med en nytenkning rundt norsk konfliktintervensjon. Vi vil se militærinnsats i konfliktsoner redusert til fordel for sivil innsats. I Iraks tilfelle trenges det en massiv og målrettet innsats fra det internasjonale samfunn, med fokus på å mobilisere sivile krefter for å bryte voldsspiralen, og yte den typen humanitær hjelp som gir folket tilbake sin selvstendighet.

Irak er et land med en høyt utdannet befolkning. Følgelig trenger ikke landet sivilingeniører fra andre land, men en mulighet for at deres egne sivilingeniører kan arbeide i fred. Dette berører ikke bare sikkerhet, men også den sivile administrasjonen. Landet behøver heller ikke eksperter som rydder miner for dem, men trening og utstyr for å kunne utføre jobben selv – slik hjelp som Norsk Folkehjelp yter.

Norges Fredsråd ønsker velkommen initiativet fra regjeringen og Justisdepartementet om en beredskapsstyrke for å utvikle/etablere rettsorden i konfliktområder.

Av andre sivile eksperter Norge tidligere har sendt til konfliktområder kan nevnes: polititrenerne, menneskerettighetseksperter, sivile overvåkere (election monitors bl.a.), sivile administratorer, beskyttende ledsagere, eksperter i utvikling av frie medier, konfliktdialogstrener og mange flere. Denne deltakelsen er som oftest gjort på bestilling av andre, eller som enkelt initiativ fra en NGO. Dette arbeidet trenger utvikling, koordinering og støtte fra myndighetenes side.

Dette er et område hvor Norge har gode muligheter til å være et foregangsland og vise seg som en sterk og viktig bidragsyter for fred i verdenssammenheng. En fredsnaasjon i praksis trenger en klar og helhetlig strategi for samvirket mellom myndighetenes bidrag til konflikthåndtering og det humanitære arbeidet til bistandsorganisasjonene. Denne strategien mangler i dag.

Utvikling i EU og FN

Spørsmålet om sivilintervensjon i konflikt områder er et prioritert område i EU hvor det nå utarbeides både et forslag for European Union Civil Peace Service, og for en European Peacebuilding, Research and Civilian Capabilities Agency. På FNs dagsorden foreligger det et forslag for UNCOPAC – The United Nations Commission on Peace and Crisis Prevention. Alle disse forslagene er i dag støttet av fremtredende politikere.

Norges Fredsråd mener at det er på tide at Norge kommer sterkere på banen med sin egen bredere koordinering og utvikling av fredsinnnsats i konfliktsoner.

Med vennlig hilsen,

Babs Sivertsen
Daglig leder i Norges Fredsråd

NFR er et fellesorgan for 26 norske fredsorganisasjoner. I regi av arbeidsgrupper laget etter medlemsorganisasjonenes ønsker, organiserer NFR seminarer og konferanser, og gjennomfører andre prosjekter om fred, forsoning og menneskerettigheter. Stikkord er informasjon, service, nettverksbygging og politisk påvirkning. NFR drifter internettressurssiden Peace Academy med tilhørende populært nyhetsbrev om fredsbegebenheter verden rundt. NFR er sekretariatet for Fredsforum, er regional kontor for International Peace Bureau, og Haag Appell, og er ”aktive partner” i European Network for Civil Peace Services.